

Editörün Notu: Aşağıdaki makale komünizm biliminin kurucusu büyük düşünce ve eylem insanı Karl Marx'ın 138. ölüm yıl dönümünde 14 Mart 2021 tarihinde revcom.us facebook hesabında yayınlanmıştır. Okurlarımızın dikkatine sunarız.

1883 yılında bugün, komünist hareketin kurucusu Karl Marx yaşamını yitirdi. Friedrich Engels, Marx'ın mezarı başında onun hayatı ve çalışmaları hakkında şunları söyleyecekti:

"14 Mart günü, öğleden sonra üçe çeyrek kala, yaşayan düşünürlerin en büyüğü artık düşünmez oldu. Ancak iki dakika yalnız bıraktıktan sonra, odaya girince, onu koltuğunda rahat rahat, ama sonsuzluğa dek, uyumuş bulduk.

Avrupa ve Amerika militan proletaryasının bu adamda yitirmiş bulunduğu şey, tarihsel bilimin bu adamda yitirmiş bulunduğu şey, ölçülemez. Bu devin ölümü ile bırakılan boşluk, kendini duyumsatmakta gecikmeyecek.

Nasıl ki Darwin organik doğanın gelişme yasasını bulduysa, Marx da insan tarihinin gelişme yasasını, yani insanların, siyaset, bilim, sanat, din, vb. ile uğraşabilmelerinden önce, ilkin yemeleri, içmeleri, barınmaları ve giyinmeleri gerektiği; bunun sonucu, öncelikli maddi yaşama araçlarının üretimi ve böylece, bir toplumun ya da bir dönemin her iktisadi gelişme derecesinin, devlet kurumları, hukuksal görüşler, sanat ve hatta söz konusu insanların dinsel fikirleri gelişiminde temeli oluşturdukları ve buna göre, bütün bunların şimdiye değin yapıldığı gibi değil, fakat tam tersi, bu temele dayanarak açıklamak gerektiği yolunda - önceden ideolojik saçmalıklar yığını altında üstü örtülmüş bulunan- bu temel olguyu keşfetti.

Ama hepsi bu da değil. Marx günümüz kapitalist üretim tarzı ile onun sonucu olan burjuva toplumun özel hareket yasasını da keşfetti. Artı-değerin bulunması, en nihayetinde bu meseleyi aydınlatacaktı; oysa, burjuva iktisatçıların olduğu kadar sosyalist eleştirmenlerin de daha önceki bütün araştırmaları, karanlıklar içinde yitip gitmişti.

Bu türlü iki bulgu koca bir yaşam için yeterdi. Böylesi tek bir keşif yapmak kendisine nasip olan birine ne mutlu! Ama Marx araştırmada bulunduğu her alanda (bu alanların sayısı çoktur ve bir teki bile yüzeysel irdelemelerin konusu olmamıştır), hatta matematik alanında bile özgün buluşlar yaptı.

“Marx, sadece Avrupa’da sömürünün hâkim biçimi olan ve artarak dünyanın geniş bölümlerini sömürgeleştiren kapitalist sistemin “iç bağlantılarını” değil, aynı zamanda kapitalizm ve önceki toplumlar arasındaki “iç bağlantıları” da bilimsel olarak kazıp gün ışığına çıkardı - böyle yaparak ne kapitalizmin devamı için, ne de çoğunluğun azınlık tarafından sömürü ve baskısına dayanan herhangi bir toplumun mevcudiyeti için hiçbir “daimi ve kalıcı gereklilik” olmadığını gösterdi. Bu, insanlığın gerçeği kavrayışında köklü bir yenilikti. Pratikte tüm dünyada insan toplumunun ve insan ilişkilerinin devrimcileşmesi yönünde dünya tarihsel bir yeniliğin teorik temelini tesis etti.” - **Komünizm Yeni Bir Aşamının Başlangıcı***

Bilim insanı olarak o böyleydi. Ama onun etkinliğinde asıl önemli olan hiç de bu değildi. Marx için bilim, tarihi etkinliğe geçiren bir güç, devrimci bir güçtü. Pratik uygulamasının düşünülmesi belki de olanaksız olan herhangi bir teorik bilimdeki bir bulgudan duyabileceği sevinç ne denli katıksız olursa olsun, sanayi için, ya da genel olarak tarihsel gelişme için doğrudan doğruya devrimci bir önem taşıyan bir bulgu söz konusu olduğu zaman duyduğu sevinç bambaşka idi. Böylece Marx, elektrik alanındaki bulguların gelişmesini ve daha şu son günlerde, Marcel Deprez’in çalışmalarını çok dikkatli bir biçimde izliyordu.

Çünkü Marx, her şeyden önce bir devrimciydi. Kapitalist toplum ile onun yaratmış bulunduğu devlet kurumlarının yıkılmasına şu ya da bu biçimde katkıda bulunmak, kendi öz durumunun ve gereksinmelerinin bilincini, kendi kurtuluş koşullarının bilincini kendilerine

ilk onun vermiş bulunduğu modern proletaryanın kurtuluşuna yardımda bulunmak, onun gerçek yönelimi işte buydu.

Savaşım onun en sevdiği alandı. Ender görülür bir tutku, bir direngenlik ve bir başarı ile savaştı o. 1842'de birinci *Rheinische Zeitung*'a, 1844'te Paris'teki *Worwärts*'a, 1847'de Brüksel'deki *Deutsche-Brüsseler-Zeitung*'a, 1848-1849'da *Neue Rheinische Zeitung*'a 1852'den 1861'e değin *New York Tribune*'e katkı, ayrıca, bir sürü kavga broşürünün yayınlanması, tüm yapıtının doruğu olan büyük Uluslararası Emekçiler Derneği'nin kuruluşuna değin Paris, Brüksel ve Londra'da çalışma, işte, eğer başka hiçbir şey yapmasaydı bile, yapıcısının gurur duyabileceği sonuçlar.

Marx, işte bu yüzden zamanının en sevilmeyen ve en çok karalanan insanı oldu. Mutlakiyetçi olduğu kadar cumhuriyetçi hükümetler de onu kovdular; tutucu burjuvalar ile aşırı demokratlar onu karalama ve iftiralara boğmakta birbirleri ile yarıştılar. O bütün bunlara hiç aldırmadı ve bunları örümcek ağları gibi yolunun dışına attı, ancak çok zorunlu durumlarda bunlara yanıt verdi. Sibiryada madenlerinden Kaliforniya'ya değin, Avrupa ve Amerika'nın her yanına dağılmış tüm dünyanın milyonlarca devrimci militanı tarafından el üstünde tutulmuş, sevilmiş ve aklanmış olarak öldü o. Ve ben çekinmeden söyleyebilirim ki, onun düşüncelerine karşı olan pek çok hasmı olsa da, kişisel düşmanı pek yoktu.

Adı ve eseri yüzyıllar boyunca yaşayacak!"

***Okuma Önerisi:** [Komünizm: Yeni Bir Aşamanın Başlangıcı | Yeni Komünizm \(yenikomunizm.com\)](#)